

АСПЕКТИ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ (НА ПРИКЛАДІ СМТ БОРОДЯНКА НА КИЇВЩИНІ)

Олена ОСИПЧУК

кандидат історичних наук,
науковий співробітник відділу культурологічних досліджень ННДІУВІ

Анотація. У статті на основі анкетування, проведеного авторкою, вивчаються важливі чинники формування культури у молоді шкільного віку. Зокрема, здійснено спробу комплексно проаналізувати фактори, які впливають на культуру поведінки та формують культурні пріоритети підрослого покоління. порушено питання мовної поведінки у молодіжному середовищі в різних ситуаціях: удома, в школі, у колі друзів. Розглянуто проблеми дозвілля сучасної молоді, з'ясовано, де і як проводять учні свій вільний час. У фокусі дослідження – молодь та інтернет-ресурси: з якою метою учні користуються Мережею, які сайти відвідують найчастіше. Окрему увагу приділено музичним, літературним, мистецьким смакам сучасної молоді.

Ключові слова: культура, мовна ситуація, школа, музеї, суспільно-культурні процеси, молодь.

Вивчення таких питань, як культурне середовище молоді, умови формування культури, популярні серед учнів культурні цінності, надзвичайно важливе. Адже культурне середовище, у якому перебуває індивід, – головний чинник, який формує певну систему цінностей, а відповідно й поведінку [4]. Умови, в яких зростає і виховується нинішня молодь, її уподобання, система цінностей, якою вона керується, у майбутньому сформулюють загальне культурне, моральне обличчя держави.

Молодь – одна з найактивніших і найвразливіших категорій населення. Суттєвий відсоток правопорушень у країні чинить саме молодь унаслідок негативного впливу інформаційного простору, економічної нестабільності, недоліків виховання, зневіри у майбутньому. Щодня в Україні підлітки скоюють понад 100 злочинів, серед них одне вбивство або злочин із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, одне зґвалтування, два–три розбійних напади, вісім пограбувань, сімдесят крадіжок приватного й державного майна [8]. Цю складну ситуацію визначає ціла низка чинників, зокрема, негативний вплив позашкільного середовища, скорочення системи закладів дозвілля для неповнолітніх, в результаті чого у дітей і підлітків з'являється багато нічим не зайнятого вільного часу, вади сімейного виховання, проблеми у шкільному середовищі, відсутність правильних морально-ціннісних орієнтирів тощо.

Дослідження засвідчують загрозливу тенденцію: молодь утрачає важливі людські моральні цінності, їх витісняють байдужість, жорстокість, іронія, агресія тощо. Ці тенденції проявляються у зростанні кількості злочинів, скоєних молодими людьми, поширенні наркоманії й куріння, ранніх статевих стосунках, зневіри у дружбі й коханні. Тому сьогодні важливим напрямом молодіжної політики держави має стати робота з підлітками за місцем проживання. Особливо гостро це питання зачіпає сільську молодь та молодь, яка живе у малих містах і містечках.

Одним із методів цього дослідження стали анкетування та власні спостереження за молоддю смт Бородянка, що на Київщині. Бородянка розташована за 55 км від столиці,

має залізничне сполучення. У районі діють Палац культури імені Т. Г. Шевченка, Бородянська районна дитяча бібліотека. Кількість населення станом на 2012 р. в смт Бородянка становила 13 086 осіб [7].

Спеціально для дослідження було розроблено анкету з 30 запитань, відповіді на які мали виявити певні тенденції культурного розвитку молоді та вказати на моменти, що вимагають докладнішого вивчення й аналізу. Всього до анкетування було залучено понад 100 осіб віком від 15 до 19 років, з них дівчат і хлопців приблизно порівно.

Молоді, особливо шкільній, притаманні риси подвійної моралі: багато учнів остерегаються, що анкети можуть потрапити в руки вчителів, і намагаються прикрасити дійсність. Інколи школярі навмисне стараються видаватися кращими, ніж вони є, навіть коли заповнюють анонімні анкети. На причини такої поведінки слід зважати під час аналізу відповідей учнів. Питання анкети були розроблені в такий спосіб, щоб отримати максимально правдиву інформацію та по можливості виявити дійсний стан справ.

У результаті анкетування з'ясовано, що 55 осіб ніколи не були в театрі, а 45 осіб відвідують його раз на рік. З метою перевірити правдивість відповіді у наступному питанні анкети потрібно було вказати театр, у якому був респондент. Із 45 осіб, котрі зазначили, що відвідують театри раз на рік, повну назву театру вказали лише 12 респондентів. В усіх дванадцяти анкетах фігурує Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. Це свідчить про те, що в театрі учні бувають лише тоді, коли це організовує школа, адже й учителі вказали, що найчастіше влаштовують поїздки саме до Театру імені Івана Франка.

Схожа ситуація з відвідуванням музеїв. Зі 100 респондентів музеї взагалі не відвідує або ж буває у них дуже рідко 31 особа. Ще 40 учнів інколи відвідують музеї, але не можуть вказати їхню назву (у відповідях на це питання фігурували музеї мистецтва, історії, культури та ін.). Решта 29 осіб точно назвали музей Великої Вітчизняної війни і Національний музей «Чорнобиль». 7 учнів відвідують ще й різні художні галереї, але так само не можуть при-

гадати їхні назви. Загалом школярі відвідують музеї частіше й очікує, ніж театри, вони викликають у них більший інтерес. Водночас ці результати свідчать, що музейні заклади молодь так само відвідує в рамках шкільної програми.

Нині є безліч можливостей цікаво організувати своє дозвілля. У ХХ ст. важливе місце в житті людей посів кінотеатр. Кінематограф приваблює молодь розмаїттям гострих сюжетів, спецефектами, яскравими образами. Однак розглядаючи кіно як спосіб дозвілля, слід зважати, що не кожен фільм є кіномистецтвом: за останні десятиріччя комерційне кіно для широкого загалу перетворилося на банальні кліше голлівудських бізнесменів. Не заглиблюючись у тему (які саме стрічки і за що обирає молодь), зазначимо, що з усіх респондентів до кінотеатру ходять 67 учнів, не відвідують узагалі або не були жодного разу 33 особи. На першому місці серед жанрів – комедії і фантастика.

На питання, чи бувають вони в кафе-барі, заперечно відповіли тільки 22 особи, серед них 10 дівчат і 12 хлопців. Решта 78 осіб відвідують місцевий бар і дискотеку досить часто, найчастіше – двічі на тиждень, найрідше – раз на місяць. Як виявилось, алкоголь не вживають лише 30 осіб. Серед міцних напоїв, що їх споживають школярі, названо горілку, коньяк і навіть абсент (у більшості європейських країн абсент заборонено, його вплив на організм прирівняно до наркотичного, а не алкогольного сп'яніння). 10 осіб не відповіли на питання про назви алкоголю. Решта вживають пиво, вино, енергетичні напої, алкогольні коктейлі і не вважають їх алкоголем, бо це не міцні напої.

Відповіді учнів щодо вживання алкогольних напоїв торкаються ще однієї важливої проблеми – порушення вимог закону, адже в Україні суворо заборонено продаж неополітним особам будь-яких напоїв із вмістом алкоголю (відповідно до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів»). Проте учні купують ці напої в барах, магазинах, кіосках. Отже, відсутній такий значущий важіль впливу на виховання й поведінку молоді, як громадська думка.

Звичайно, в таких населених пунктах у барах, магазинах працюють місцеві жителі, котрі, якщо не всіх, то третину відвідувачів точно знають в обличчя і на прізвище. Проте відсутність анонімності не гарантує дотримання норм поведінки в громадських місцях. Очевидно, громада ще не готова самостійно вирішувати такі проблеми, як ранній алкоголізм серед підлітків, аморальна поведінка, порушення закону.

Важливо знати також, у якому інформаційному полі зростає молодь. З відповідей респондентів випливає, що перше і найголовніше джерело інформації – Інтернет: із 100 учнів 78 активно користуються ресурсами всесвітньої мережі. Це хороший показник, зважаючи на те, що зараз Інтернет – одне з найшвидших і найдоступніших джерел поши-

рення інформації. Однак і в цьому разі слід критично оцінювати відповіді школярів та перевіряти першоджерела. Хоча більшість учнів справді має вільний доступ до Мережі і регулярно відвідує різноманітні сайти, це зовсім не означає, що молодь поінформована про культурні події регіону й України загалом або що вона добре орієнтується в освітніх сайтах.

На питання, чи відвідує молодь відкриті лекції, тематичні вечори, виставки, книжкові ярмарки тощо, 45 осіб із 100 відповіли позитивно, серед них 28 дівчат і лише 17 хлопців. На жаль, цей показник активного культурного життя, процесу пізнання та соціалізації під час детальнішого вивчення виявився набагато нижчим. Учням пропонувалося вказати точне місце й заходи, які вони недавно відвідали або в яких брали участь. Це питання для них виявилось непростим: із 45 осіб, які засвідчили свою активну участь у різних культурних заходах, лише 10 змогли назвати конкретні події. Це, зокрема, виставка квітів, виставка писанок на Софійській площі, виставка картин та книжковий ярмарок, усі заходи проходили в Києві. Ще 10 респондентів вказали, що відвідують лише ті тематичні вечори, лекції й заходи, які відбуваються в школі.

Очевидний низький рівень залучення молоді, школярів до культурного життя столиці і власного міста. Втім активна чи пасивна участь у різноманітних культурних заходах сприяє підвищенню культурного рівня, розширює кругозір, збагачує знання з історії та культури, урізноманітнює духовне життя. З відповідей випливає також, що учні готові брати активну участь у культурно-суспільному житті, якщо їх залучатимуть до цього процесу батьки й учителі. Аналіз відповідей на попередні питання засвідчує, що активнішу роль у процесі культурного виховання молоді відіграє школа й учителі, натомість участь батьків майже непомітна.

Щоб охопити якомога ширше коло інтересів молоді, анкета містила також питання про образотворче мистецтво України. Це питання передусім мало на меті визначити, чи відомі сучасній молоді здобутки видатних українських художників та звідки вони про них дізнаються: з уроків у школі, це їхній особистий інтерес чи культурно-просвітницька робота батьків. По-друге, це питання дає можливість з'ясувати, чи користуються учні нагодою, що їхній населений пункт знаходиться недалеко від столиці і вони мають можливість долучитися до культурних подій у Києві. Результати такі: 28 осіб не назвали жодного художника або вказали, що ця тема їх не цікавить; 55 осіб знайомі з творчістю Катерини Білокур, Миколи Пимоненка, Олександра Мурашка, Казимира Малевича, Івана Айвазовського. Це досить високий рівень знань для сучасної молоді. Далі з'ясувалося, що такий рівень забезпечує шкільний факультатив з історії мистецтва.

Розглядаючи питання культурного розвитку молоді людини, чинники, які впливають на формування її культурних цінностей та моральних пріоритетів, не можна оминати роль

у цьому процесі медіа, зокрема телебачення. ЗМІ уже давно розширили коло своїх первісних функцій від висвітлення й аносування подій до формування споживчої культури, смаків, уподобань тощо, нав'язування образів і моделей поведінки. В окремих випадках йдеться не лише про пізнавальну функцію, а й про вплив на населення, коригування його соціальної й моральної поведінки такими засобами, як підбір передач, програм, сюжетів, новин, розрахованих на певну цільову аудиторію.

Отже, важливо з'ясувати, як часто і що саме вибирає молодь з того, що їй пропонує телебачення. За результатами анкетування встановлено, що час від часу чи постійно, але телевізор дивляться усі без винятку. З опитаних 100 школярів лише 10 осіб зрідка дивляться телевізор, так само 10 осіб дивляться теленовини. Решта вказали, що регулярно переглядають серіали, рідше фільми, 45 осіб люблять дивитися музичні канали, розважальні телешоу тощо. Ці дані ще раз підтверджують суттєву роль телебачення в житті молоді. Незаперечний також той факт, що з усього масиву програм молодь обирає найлегший, масовий, насамперед розважальний продукт – телешоу, серіали, реаліті-шоу.

Новим джерелом новин, а також засобом для дозвілля, спілкування і навіть навчання є Інтернет. Хоча масово користуватися ним молодь почала порівняно недавно, вплив його великий і незаперечний.

Результати анкетування, а також власні спостереження й інтерв'ю підтверджують, що більшість школярів використовує Інтернет для спілкування, розваг і лише в останню чергу для пізнання. Прикметно й те, що в пошуках інформації з метою підвищити рівень освіченості молодь заходить не на спеціальні профільні сайти, а на сторінки загального характеру, як-от Вікіпедія. Нерідко до інтернет-ресурсів звертаються, щоб швидше підготувати домашні завдання. Загалом опитування свідчить, що молодь погано обізнана з можливостями Інтернету, не вміє грамотно побудувати пошук. Мало хто шукає в Інтернеті профільне онлайн-навчання, курси, гранти, віртуальні бібліотеки тощо. Дехто з респондентів уточнив, що шукає інформацію не систематично, не цілеспрямовано, а просто переглядає те, що «впадає в око», приваблює оригінальною назвою чи гарною картинкою.

Натомість відповіді на питання анкети демонструють високий рівень користування соціальними мережами. Перше місце серед них належить соціальній мережі «ВКонтакте», де молодь проводить багато часу, спілкуючись у чаті, переглядаючи фото та слухаючи музику.

Схожа ситуація з періодикою: 45 осіб із 100 не передплачують, не купують і не читають онлайн жодного періодичного видання. Решта серед журналів, що їх читають найчастіше, вказали «Серіал» та «Oops». Цікаво, що хлопці читають більше, ніж їхні ровесниці, вони виявляють інтерес до спортивних новин. Майже всі, хто постійно читає періодику, вказали серед улюблених видань журнал

«Футбол» і газету «Команда». Це пов'язано з тим, що хлопці беруть участь у різноманітних спортивних лотереях.

Не менш цікавими виявилися результати опитування про українську музику і музичні вподобання. З анкет випливає, що молодь часто слухає і знає такі українські гурти, як «Океан Ельзи», «Тартак», «Бумбокс», «Друга Ріка», «С.К.А.Й», співачок Ані Лорак і Тіну Кароль. Водночас молодь слухає багато закордонних виконавців з країн ближнього й дальнього зарубіжжя, США, Великобританії та ін. Результати опитування свідчать про різноманітні музичні уподобання, обізнаність у різних музичних стилях і напрямках, зацікавленість і вміння знаходити музику відповідно до своїх музичних смаків. Як позитивне явище слід відзначити те, що молодь добре сприймає вітчизняних виконавців і водночас непогано обізнана з сучасною зарубіжною музикою. Порівняно з результатами анкетування 2005 р., яке проводилося серед молоді передмістя, зріс інтерес до українського музичного життя: воно вочевидь стало задовольняти музичні запити молоді. Незмінно улюблені українські співаки й гурти: «Океан Ельзи», «Тартак», Ані Лорак [6].

Аналізуючи інтереси молодих людей, важливо було з'ясувати, що вони роблять на дозвіллі. Найбільше часу школярі проводять за комп'ютером, читаючи книжки зі шкільної програми, переглядаючи телевізор, слухаючи музику, спілкуючись із рідними й друзями. Близько третини респондентів певну частину вільного часу витрачають на хобі, спорт, бісероплетіння, вишивку, виготовлення декору, фотографію, гру на музичних інструментах або ж займаються на спеціальних курсах, самостійно готуються до зовнішнього незалежного оцінювання. Лише 13 осіб відповіли на це питання однозначно: «Нічого» або «Гуляю». Більшість навели конкретні приклади свого дозвілля, наголосили, що прагнуть проводити його активно, приділяють увагу і самовдосконаленню.

Школярі мали змогу самостійно оцінити якість свого дозвілля і написати, яким їм бачиться ідеальний відпочинок. Зі 100 респондентів 58 цілком задоволені тим, як вони використовують вільний час; 12 осіб не відповіли на це питання; решта написали, що їм хотілося б частіше відвідувати театри, культурологічні події, тематичні вечори, музеї, виставки та мати можливість подорожувати по Україні і за її межами.

Розглядаючи питання дозвілля молоді, не можна оминати такий важливий аспект, як відзначення родинних, громадських, професійних свят, та виявити пріоритети святкування. З'ясовано, що улюбленим святом учнів є день народження. Це можливість відсвяткувати його з друзями й родиною, отримати подарунки, повернути до себе загальну увагу. На другому місці – Новий рік, далі Різдво й Великдень. Лише 13 учнів зізналися, що не люблять свят взагалі. На підставі опитування можна стверджувати, що серед молоді особливо популярні свята, які вони проводять у родині або у колі друзів.

За результатами анкетування встановлено, що половина опитуваних регулярно читають книжки, що входять до шкільної програми, і за власним бажанням. Більше половини респондентів назвали твори письменників, яких читали останнім часом. Серед них класики української літератури Тарас Шевченко, Михайло Коцюбинський, Леся Українка, Ліна Костенко, на що вказала третина опитаних. Ще чверть респондентів читає сучасну українську літературу: Тетяну Малярчук, Олександра Ірванця, Любка Дереша, Ірену Карпу. Лише 15% зазначили, що воліють читати зарубіжних авторів, зокрема Пауло Коельйо і Януша Вишневського.

У ході дослідження вивчалось питання мовної поведінки молоді, тобто якою мовою юнаки й дівчата розмовляють у школі, вдома, на вулиці. З аналізу мовної ситуації відзначимо кілька важливих моментів. Українською мовою вдома, з друзями і в школі розмовляють близько половини опитаних осіб. Ще 22 особи, за їхнім визначенням, завжди розмовляють суржиком, 15 осіб користуються українською лише в школі, а поза школою розмовляють місцевою говіркою. Ці дані засвідчують усвідомлення молоддю мовної ситуації та її відвертість у виборі мови. З результатів анкетування очевидно також, що чільну роль у збереженні й популяризації української мови відіграють державні освітні установи. З друзями російською мовою спілкуються лише 7 осіб із 100, які в родині розмовляють українською або суржиком. Один респондент вдома спілкується російською, в усіх інших випадках – українською. Окремі питання мовної ситуації в Україні, мовної поведінки молоді, особливості функціонування мови в молодіжному середовищі висвітлено у низці праць [5].

Очевидні й негативні риси спілкування молоді між собою. Спостережено, що в буденному спілкуванні молодь дуже часто вживає лайливі слова, причому часто ненормативна лексика слугує зв'язкою між словами. Здебільшого вона не образлива для співбесідників і є радше засобом передачі емоції, настрою. Більшість опитаних час від часу вживають у мові грубу лайку.

Слід зважити й на те, що молодь великою мірою спілкується онлайн, у соціальних мережах. Культура спілкування в Інтернеті цікавить багатьох фахівців, їй приділяють увагу мовознавці, психологи, культурологи, історики та ін.

Щодо питань, які виявляють моральні пріоритети сучасної молоді, йдеться, зокрема, про принципний важливий вибір у житті людини. Це питання розкриває також проблему збереження основ традиційної української культури серед приміської молоді. Майже 30 осіб на перше місце поставили успішну кар'єру, серед них порівну дівчат і хлопців. Частина (22 хлопці та 27 дівчат) вважає за важливіше створити сім'ю. Відмовилися відповіді на це питання 15 респондентів.

Провокаційним для респондентів виявилось питання про вибір місця проживання. Не секрет, що протягом усіх років незалежності

молодь невпинно залишає віддалені від міста села, селища міського типу, районні містечка. Ситуація в Бородянці не така критична, бо велика частина населення – це маятникові мігранти столиці. Близьке розташування до Києва, гарна транспортна розв'язка (електричка, маршрутки, сучасна автодорога) спонукають багатьох жителів шукати роботу в столиці, але й далі залишатися жити в Бородянці. Проте 72% опитаних вказали, що однозначно хочуть жити у великому місті. Свою відповідь вони пояснюють тим, що в місті більше перспектив знайти хорошу роботу, можна краще проводити дозвілля, там добре розвинута інфраструктура, загалом життя в місті може бути цікавішим, змістовнішим і різноманітнішим. Інші 20% опитаних зазначили, що їм подобається жити в селі, бо там спокійніше й екологічно чистіше, ніж у Києві. Лише 10% відзначили, що хочуть жити і працювати в місті, але мати будинок у селі для відпочинку на природі й задоволення.

З цих відповідей випливає, що містечка, де є досить розвинута інфраструктура й певна кількість комерційних підприємств, які можуть забезпечити молодь робочими місцями, не формують у неї стійкого бажання лишатися в рідному місті. На території Бородянського району діють такі підприємства, як ТОВ «Завод декоративної упаковки», ТОВ «Хімекспрес», ТОВ «Пісківський склзавод», ТОВ «Слов'янка», ТОВ «Яблуко», ВАТ «Борекс», ТОВ «Ресурс Ойл», ТОВ «Укрпродмашбуд», ДП «Тетерівський лісгосп», ДП «Клавдієвський лісгосп» та ін. [2].

Активну роботу проводять заклади культури, наприклад, лише у березні 2013 р. у Бородянському районному Палаці культури імені Т.Г. Шевченка відбулося чимало культурних заходів, серед яких концерти, тематичні вечори, конкурси [1]. Згідно з даними Головного управління статистики в Київській області, за період з 1995 р. до 2013 р. у регіоні майже вдвічі зросли показники закладів культури, музеїв. Скажімо, у 1995 р. в Київській області діяло 9 музеїв, станом на 2012 р. їх було вже 24, тобто кількість зростала майже втричі. При цьому кількість відвідувачів музейних комплексів зростає набагато повільніше: якщо у 1995 р. музеї відвідало 380,4 тис. осіб, то 2012 р. – 411,9 тис. Це свідчить про певні пріоритети дозвілля серед населення. Гірша ситуація з бібліотеками й кінотеатрами. Кількість бібліотек і їхніх відвідувачів з 1995 р. невпинно скорочується, майже до нуля звелася кількість демонстрованих кінострічок, відповідно й глядачів. Дещо стабільніша ситуація з клубними закладами, де є негативна динаміка, але несуттєва, пояснюється вона передусім демографічною ситуацією в області [3].

Отже, умови культурного розвитку сучасної молоді в Бородянці неоднозначні. З одного боку, є позитивні показники – розвивається інфраструктура, з'являються нові підприємства, культурні установи. Проте цього замало, щоб у молоді виникало бажання жити й працювати в рідному місті. З відповідей очевидно, що для більшості недостатньо створено

умов, аби задовольнити їхні культурні запити. Очевидно й те, що молодь керується нав'язаними ідеалами, критеріями успішності з різноманітних телешоу, зарубіжних серіалів, котрі комерціалізовані і не сприяють культурному розвитку особистості. Зазначаючи цих впливів, молодь прагне покинути своє місто і переїхати до столиці чи іншого мегаполіса, оскільки вважає, що їхній населений пункт не в змозі задовольнити їхні запити.

Більшість опитаних мало цікавляться проблемами культури, мистецтва. Найактуальнішими серед молоді віком від 14 років є проблеми заробітку грошей, дотримання норм сучасної моди, працевлаштування. Поведінку молоді в Інтернеті можна охарактеризувати як несвідому, оскільки значну частину часу вона приділяє соціальним мережам, решту спрямовує на пошук нової музики, відеоігор, переглядає різноманітні сайти, практично не використовуючи можливості світової мережі для профільного спілкування, освітніх та пізнавальних цілей.

Рівень обізнаності учнів у сучасній літературі відносно задовільний. Окрім творів зі шкільної програми, вони цікавляться творами сучасних популярних вітчизняних та зарубіжних письменників, але й тут очевидні прогалини. Лише четверта частина читала кілька творів українських письменників, котрі не входять до шкільної програми. Позитивним є те, що загалом молодь знає відомі імена українських художників, проявляє інтерес до виставок, музейних експозицій, але відвідує такі заходи рідко, переважно тоді, коли вони організовані шкільним учителем.

Розглядаючи питання умов культурного розвитку сучасної молоді на прикладі смт Бородянка, потрібно враховувати, що молодь цього міста має змогу активніше долучатися до культурного процесу, адже проживає поблизу столиці. Натомість негативною тенденцією серед молоді є часте, навіть регулярне відвідування місцевих дискотек, барів, тютюнопаління та вживання алкогольних напоїв.

Таким чином, на культурний розвиток сучасної молоді впливають найрізноманітніші фактори, котрі корелюють поведінку, моральні цінності, життєві пріоритети, громадянську позицію. Зокрема, це телебачення, Інтернет, молодіжне середовище, виховання

в родині, громаді. Очевидною є необхідність посилення впливу виховання батьків, учителів, громадськості з метою формування в молоді культурної поведінки, активної громадянської позиції, дбайливого ставлення до навколишнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бородянська районна державна адміністрація // Бородянський районний Палац культури імені Т.Г. Шевченка // Події. – <http://www.rdabr.gov.ua/index.php/soc-sfera/vidkylttruz>
2. Бородянська районна державна адміністрація // Економічний розвиток району станом на 26.07.2013. – <http://www.rdabr.gov.ua/index.php/economrozv/pozrealn-sktekon>
3. Головне управління статистики у Київській області // Заклади культури та мистецтва 1995–2012 рр. – <http://oblstat.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=420&lang=1>
4. Довженко В.І. Сільська молодь України в період політичних та економічних трансформацій. – К., 1998. – С. 58.
5. Медвідь А. М. Мова як духовна цінність молоді: питання політики / А. М. Медвідь, Ф. М. Медвідь // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність і художньо-естетична культура. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. – Т. 14 / Наук.-дослід. ін-т «Проблеми людини». – К., 1999. – С. 404–406; Попович Н. Розвиток мови як віддзеркалення впливової ролі держави / Н. Попович // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2011. – № 2. – С. 267–275; Скляр В. Часові та територіальні відмінності рівня мовної асиміляції (зросійщення) українців (за матеріалами переписів населення України 1989 та 2001 рр.) / В. Скляр // Народна творчість та етнографія. – 2009. – № 4/5. – С. 29–40; Позняк Д. Комунікативні сфери української та російської мов у регіональному вимірі / Д. Позняк // Соціальна психологія. – 2007. – № 1. – С. 53–69; Кравченко О. Мовна стійкість сучасної молоді // Українознавство. – 2007. – № 4. – С. 216–220; Шляхова В. Українознавчий підхід до формування мовної особистості школяра // Українознавство. – 2001. – № 1. – С. 138–143.
6. Осипчук О. Деякі аспекти культурного стану сучасної сільської молоді Київщини / Олена Осипчук // Етнічна історія народів Європи. – К., 2005. – Вип. 18. – С. 125–128.
7. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2012 року. – К., 2012. – С. 112.
8. Шанскова Т.І. Аналіз причин правопорушень неповнолітніх як підґрунтя соціально-педагогічної роботи з молоддю щодо профілактики злочинності. – <http://eprints.zu.edu.ua/1322/1/88.pdf>

Елена Осипчук

Аспекты культурного развития современной молодежи (на примере пгт Бородянка на Киевщине)

Аннотация. В статье на основе анкетирования, проведенного автором, изучаются важные факторы формирования культуры молодежи школьного возраста. В частности, сделана попытка комплексно проанализировать явления, которые влияют на культуру поведения молодежи и формируют ее культурные приоритеты. Поднимается вопрос выбора языка молодежью в разных ситуациях: дома, в школе, с друзьями. Рассматриваются проблемы свободного времени современной молодежи, выясняется, где и как она его проводит. В фокусе исследования – молодежь и интернет-ресурсы: с какой целью ученики пользуются Сетью, какие сайты посещают чаще всего. Отдельное внимание уделяется музыкальным, литературным, художественным вкусам современной молодежи.

Ключевые слова: культура, языковая среда, школа, музеи, общественно-культурные процессы, молодежь.

Olena Osypchuk

Some Aspects of Modern Youth Cultural Development (Through the Example of Bordiianka Village in Kyiv Region)

Annotation. The article is devoted to analysis of important factors of school youth cultural develop-

ment. Having analyzed results of questionnaire author made attempt to research factors which influence of behavior culture and form cultural priorities of youth. Linguistic situation of young people in different conditio ople, their Internet activities and tastes in music, literature and culture.

Key words: *culture, linguistic situation, school, museums, social and cultural processes, young people (youth).*